

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

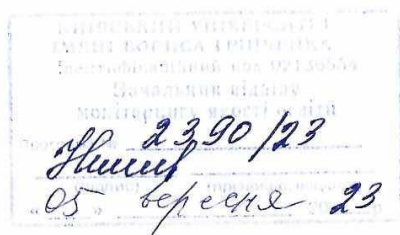
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
“ 05 ” вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА: ЛІТЕРАТУРА НІМЕЧЧИНИ»**

для студентів 3 курсу

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми 035.043.02 Мова і література (німецька)
спеціалізації 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Київ – 2023

Розробники:

Кадубовська Світлана Сергіївна, доцент кафедри германської філології
Факультету філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Зайченко Олена В'ячеславівна, старший викладач кафедри германської
філології Факультету філології Київського університету імені Бориса
Грінченка

Викладачі:

Кадубовська Світлана Сергіївна, доцент кафедри германської філології
Факультету філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської
філології

Протокол №1 від «25» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Русудан МАХАЧАШВИЛІ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми
035.043.02 Мова і література (німецька)
25.08.2023р.

Гарант освітньої професійної програми

Ольга ШАПОЧКИНА

Робочу програму перевірено

25.08. 2023р.

Заступник декана Факультету
романо-германської філології

Марина ЗВЕРЕВА

Пролонговано

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	фахова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька	
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180	
Курс	3	
Семестр	5	6
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні:		
Лекції	4	4
Практичні	38	38
Модульний контроль	6	6
Семестровий контроль		30
Самостійна робота	42	12
Форма семестрового контролю	-	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу «Світова література: Література Німеччини» - ознайомити студентів із особливостями зародження, становлення та розвитку німецької художньої літератури, повідомити про її суспільне, ідейно-моральне та естетичне значення як в культурі Німеччини, так і в межах всесвітньої літератури і культури; надати загальний огляд творчості німецьких письменників, зупиняючись на найголовніших творах та літературних явищах, а також характеризуючи при цьому історично-літературні процеси, що відбувалися в Німеччині від дохристиянської доби до сьогодення.

Завдання курсу:

Основними завданнями курсу «Література Німеччини» є:

- дати студентам уявлення про те, як історично складалась література Німеччини, які жанри формувалися у різні історичні періоди, наскільки

вони були популярними у сучасників і як впливали на формування особистості;

- дати студентам узагальнений аналіз творчості письменників, які визначають колорит, стиль і літературний рівень свого часу і на їхньому фоні розглядати детально творчість найвидатніших авторів;
- розширити знання студентів про історію та культуру Німеччини, традиції німецького народу;
- ознайомити студентів з творчістю письменників, які творили в різних жанрах;
- навчити студентів аналізувати художній текст у лінгвістичному та прагматичному аспектах.

Курс передбачає розвиток наступних компетентностей:

загальні:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.

фахові:

- Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів німецькою мовою.

- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.
- Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою.
- Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції.
- Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.
- Методична і психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування психічних процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови;
- Лінгво-прикладна компетенція передбачає: володіння лінгво-дидактичними уміннями, методичними прийомами та організаційними технологіями, необхідними для ефективної роботи в освітніх закладах.

Діяльність студентів у Центрах компетентностей

Основною метою організації навчальної діяльності в Центрах компетентностей є розвиток особистості філолога, викладача, який володіє розвиненими рефлексивними вміннями, спрямованими на самоаналіз своїх професійних дій, образу, поведінки, стану; вміє самостійно діяти; несе відповідальність за свої рішення й дії. Робота студентів у Центрі спрямована на організацію професійної підготовки майбутнього філолога, викладача німецької мови, тобто формування професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій; розвиток прагнення до науково-дослідної діяльності.

Види робіт:

лекції; практичні заняття; самостійна робота; критичне та аналітичне читання наукової та фахової літератури; здійснення індивідуальної навчально-дослідної діяльності на основі інтернет-джерел та конспектів; індивідуальні та групові консультації із викладачами; дистанційна освіта з опорою на електронні навчальні курси; студентська проектна діяльність; гурткова

робота; участь у дискусіях, дебатах тощо. Особливе місце посідають творчі завдання, метою яких є розробка власних навчально-практичних проєктів у руслі новітніх вимог акціональної педагогіки.

Які практичні навички та практичні компетентності здобувають:

- теоретичні: створити у студентів теоретичну базу знань з Літератури Німеччини, яка, спираючись на раніш отримані знання з історії німецької мови, країнознавства, зарубіжної літератури тощо, розкриває головні принципи процесу викладання німецької літератури в загальноосвітній школі й зумовлює формування уявлення про специфіку і роль німецької літератури в розвитку світогляду учнів; висвітлити головні події в історії літератури Німеччини, ознайомити з найвидатнішими представниками німецької літератури різних епох та напрямків мистецтва, що розширить знання студентів про країну, мова якої вивчається, й сприятиме їх духовному розвитку.

- практичні: сформувати у студентів аналітичне ставлення до літератури взагалі, та літератури Німеччини зокрема, та розвивати в студентів навички аналізу та літературно-критичної оцінки будь-якого літературно-художнього твору, з урахуванням приналежності останнього до певної літературної або мистецької течії, історичної доби тощо.

3. Програмні результати навчання за дисципліною

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та німецькою мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію німецької мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

- Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовою.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
- Використовувати німецьку мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово- стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції німецької мови і літератури, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.
- Володіти мовою фаху на рівні B2/C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання;
- Застосовувати знання та вміння у перекладацькій практиці з використанням новітніх перекладознавчих теорій та їх інтерпретацій;
- Застосовувати теорії і володіти практичними навичками проектування, конструювання, моделювання освітнього процесу, складати різні види планів для організації процесу навчання німецькою мовою, враховувати психолого- педагогічні основи навчального процесу у закладах та специфіку професійної педагогічної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни «Світова література: Література Німеччини»

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний контроль	
V семестр							
Німецька література від перших писемних пам'яток до творчості німецьких письменників XIX століття.							
Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток німецької літератури у добу Середньовіччя.	32	4		12		2	14
Змістовий модуль 2. Література епохи Відродження та Гуманізму (XV-XVII ст.)	28	0		12		2	14
Змістовий модуль 3. Доба просвітництва в літературі (XVIII ст.)	30	0		14		2	14
Усього за V семестр	90	4		38		6	42
VI семестр							
Література Німеччини XIX – XX століття. Новітня німецька література.							
Змістовий модуль 4. Література Німеччини XIX ст.	20	2		14		2	4
Змістовий модуль 5. Література Німеччини XX ст.	20	2		12		2	4
Змістовий модуль 6. Новітня німецька література (кін. XX – початок XXI ст.)	20	0		12		2	4
Іспит	30						
Усього за VI семестр	90	4		38		6	12
Усього за навчальний рік	180	8		76		12	54

5. Програма навчальної дисципліни

Семестр 5. Німецька література від перших писемних пам'яток до творчості німецьких письменників XIX століття.

Тема 1. Введення в основи дисципліни. Перші літературні пам'ятки. Література середньовіччя

Загальні відомості про Літературу Німеччини. Специфіка, мета й завдання курсу ЛН. Місце курсу ЛН в системі професійної підготовки вчителя іноземних мов.

Історичні та культурні передумови зародження літератури у германців. Дохристиянські пам'ятки німецької літератури (*Мерзебурзькі заклинання, Пісня про Хільдебранта*). Література духівництва (750-1170). Придворно-лицарська література (1170-1250): епос (Гартман фон Ауе *Бідний Генріх*, Вольфрам фон Ешенбах *Парціваль*, Готфрід Страсбурзький *Трістан та Ізольда*), героїчний епос (*Пісня про Нібелунгів, Пісня про Кудрун*), міннезанг та придворний віршований роман (Вальтер фон дер Фогельвайде, Генріх фон Вельдеке). Література пізнього середньовіччя (1250-1500): бюргерська література, містерія та карнавальна комедія, народні книги та народна пісня.

Тема 2. Епоха відродження, гуманізму та реформації

Німецька культура та література в XVI столітті (епоха Відродження, Гуманізму та Реформації): історичні та культурні передумови. Доба Відродження в Німеччині. Німецька література часів Гуманізму (1400-1550): діяльність Еразмуса Роттердамського (*Хвала дурості*), Себастіана Бранта (*Корабель дурнів*), Томаса Мурнера (*Присяга дурнів*) та ін. Література Реформації: значення діяльності Мартіна Лютера (95 тез, переклад Біблії); шванки (*Тіль Ойленшпигель, Мешканці Шильди, Ганс Сакс Країна Шлараффен*) та ін.

Тридцятирічна війна (1618 - 1648) та її наслідки. Німецька культура та література часів Бароко (1600-1700): лірика (Мартін Опітц *Книга про німецьку поезію*), драма (драматичні твори Андреаса Гріфіуса та ієзуїтська драма), роман (творчість Ганса Якоба Крістофеля фон Гріммельсгаузена, його шахрайські романи *Пригоди Сімпліція Сімпліціссімуса* та ін.).

Тема 3. Доба просвітництва

Семирічна війна (1756 - 1763). Доба Просвітництва в німецькій культурі та літературі (XVIII століття). Письменницька діяльність Йогана Крістофа Готшеда, Фрідріха Готліба Клопштока, Крістофа Мартіна Віланда та ін.

Життя і творчість Готгольда Ефраїма Лессінга (його драми: *Міс Сара Сампсон*, *Мінна фон Барнгельм*, *Емілія Галотті*, *Натан Мудрий* та ін.; критичні та теоретичні твори: *Листи стосовно новітньої літератури*, *Лаокоон, або про межі живопису та поезії* та ін.).

Головні риси та представники стилю Рококо в німецькій літературі.

Просвітницька течія „Буря і натиск” (середина XVIII століття). Зростання самосвідомості німецького бюргерства і формування антифеодальних сил. Вплив Едуарда Янга та Жан Жака Руссо. Літературна діяльність Йоганна Готфріда Гердера, Міхаеля Рейнгольда Ленца, Готфріда Аугуста Бюргера та інших представників течії „Буря і натиск”.

Тема 4. Доба Класицизму

Доба Класицизму (1775 - 1810): історичні та культурні передумови. Класична література: поняття „класицизм” та „класика” (Йоганн Йоахім Вінкельманн, Іммануель Кант). Йоганн Вольфганг Гете (1749 - 1832): життя і творчість.

Гете як представник літературного напрямку „Буря і натиск”: молодий Гете (1749 - 1775). Лірика й балади (*Книга Аннетте*, *Лейпцігська книга пісень*; *Дика роза*, *Побачення і розлука*, *Вільшаний король* та ін.), драми (*Гец фон Берліхінген із залізною рукою* та ін.), епічні твори (*Страждання молодого Вертера* та ін.).

Гете як класик: Веймарський період (1775 - 1805). Дружба та співпраця з Шіллером. Ліричні твори Гете (пісні, гімни, сонети, балади, елегії), драми (*Іфігенія в Тавриді*, *Егмонт*), епічні твори (*Літа науки Вільгельма Майстера*, *Герман і Доротейя*) та ін.

Творчість зрілого Гете (1805 - 1832). Смерть Шіллера. Останній роман (*Літа мандрів Вільгельма Майстера*), ліричні твори, драма *Фауст* – найважливіший твір літературної спадщини Й.В.Гете.

Йоганн Крістоф Фрідріх Шіллер як видатний німецький поет, драматург доби Просвітництва і Класицизму. Демократизм і гуманістичний характер п’єс Шіллера *Розбійники*, *Підступність і кохання* та ін.; втілення ідей „веймарського класицизму” в творах *Дон Карлос*, трилогії *Валленштейн*, *Марія Стюарт*, *Вільгельм Тель* та ін. Балади Шіллера.

Творчість інших представників німецької літератури періоду Класицизму (Фрідріха Гельдерліна, Генріха фон Клейста та ін.).

Тема 5. Доба романтизму в німецькій літературі

Історичні та культурні передумови виникнення (Французька буржуазна революція (1789 - 1794) та її наслідки: терор, ненависть та розчарування; зростання влади Наполеона й активізація національних сил в Німеччині; розвиток філософії та естетики (Іммануїл Кант, Георг Вільгельм Фрідріх Гегель) та ін.).

Період раннього Романтизму в Німеччині (1795 - 1805) - Йенська школа. Діяльність Августа Вільгельма та Фрідріха Шлегелів, Йоганна Готліба Фіхте, Людвіга Тіка, Новаліса (Фрідріха фон Гарденберга) та ін.

Гейдельберзький період німецького Романтизму (1805 - 1830). Літературна спадщина Клеменса Брентано, Ахіма фон Арніма, Якоба та Вільгельма Грімм, Адальберта фон Шамісо, Йозефа фон Айхендорфа та ін. Звернення поетів-романтиків до усної народної творчості.

Реальність і фантазмагорія в творах Ернста Теодора Амадея Гоффманна *Золотий горщик*, *Малюк Цахес на прізвисько Циннобер*, *Життєві погляди kota Мура* та багатьох інших.

Семестр 6. Література Німеччини XIX – XX століття. Новітня німецька література.

Тема 6. Доба бідермейер в німецькій літературі

Доба Бідермейер в німецькій літературі (Фердінанд Раймонд, Йоганн Нестрой, Йєреміас Готтгельф, Аннетте фон Дросте-Хюльзгофф, Едуард Мьоріке та ін.). Представники та діяльність групи „Молода Німеччина” (Карл Гутцков, Людольф Вінбарг, Теодор Мундт та ін.). Творчість Генріха Гейне як романтика (збірки *Вірші*, *Книга пісень*). Політична спрямованість та сатира в творах Гейне як члена групи „Молода Німеччина” (*Сілезькі ткачі*, *Корабель рабів*, *Гренадери*, *Атта Троль*, *Німеччина. Зимова казка* та інших віршах і баладах; у епічній сповіді *Дорожні картини* тощо).

Німецька література у другій половині XIX століття. Історичні передумови (Буржуазно-демократична революція 1848-1849рр. у Німеччині. Отто фон Бісмарк і утворення Німецької імперії у 1871р. Усунення Бісмарка та початок доби Імперіалізму). Літературні напрямки та їх представники: політичний реалізм (Фрідріх Геббель, Конрад Фердінанд Мейер, Фрідріх Ніцше, Готтфрід Келлер, Теодор Шторм, Вільгельм Раабе, Теодор Фонтане); натуралізм (Герхард Гауптманн); імпресіонізм тощо.

Тема 7. Німеччина на початку ХХ століття

Історичні та культурні передумови. Політична та економічна криза. Перша (1914 - 1918) та друга (1939 - 1945) світові війни. Розподіл Німеччини на ФРН та НДР. Занепад економіки після другої світової війни. Відбудова Німеччини. Група 47.

Культура та література: основні тенденції та напрямки в німецькій літературі ХХ століття (символізм, експресіонізм, реалізм тощо). Вплив європейської та російської літератури на літературу Німеччини: культурні традиції та новаторство в творчості німецьких письменників. Головні теми літературних творів.

Тема 8. Від натуралізму до символізму

Творчість Штефана Георге, Хуго фон Гофманшталя, Райнера Марія Рільке, Крістіана Моргенштерна, Рікарди Гух та інших представників німецького символізму в літературі.

Експресіонізм у ліриці (Георг Тракл, Георг Хейм та ін.), у драмі (Франк Ведекінд, Ернст Барлах та ін.) та епічних творах (Альфред Дьоблін, Ганс Генні Янн та ін.). Франц Кафка – німецькомовний письменник-експресіоніст з Праги. Сюрреалізм та реалізм, фантастичні елементи в творах Кафки; тема відчуження людини, її жахів та почуття провини (оповідання *Вирок*, *У виправній колонії*, *Перевтілення* та ін., романи *Процес*, *Палац*, *Америка*).

Німецька література постекспресіоністського періоду. Томас Манн – письменник-реаліст, засновник інтелектуального роману. Викриття буржуазного суспільства, відстоювання ідей гуманізму та прогресу в романах і новелах Т.Манна (романи *Будденброки*, *Чарівна гора*, *Лотта у Веймарі* та ін., новели *Тоніо Креггер*, *Смерть у Венеції* та інші твори).

Генріх Манн – основоположник соціально-політичного роману, продовжувач традицій німецької сатири (романи *Професор Унрат*, *Вірнопідданий*). Активна антифашистська позиція в історичному романі-діалогії про короля Генріха IV.

Ганс Фалада – автор критично-реалістичних романів (*Маленька людина, що ж далі?*, *Вовк серед вовків*). Викриття жорстокості та злочинності фашизму в романі *Кожний помирає на самоті*.

Тема 9. Письменники «втраченого покоління»

Ліон Фейхтвангер – письменник-гуманіст (романи *Потворна герцогиня*, *Єврей Зюсс* та ін.), який виступав проти війни (драма *Військовополонені*, драматичний роман *Томас Вендт*). Соціальні протиріччя суспільства,

попередження про загрозу фашизму, проблеми емігрантів та подальша доля Німеччини в трилогії *Зал очікування. Гойя або важкий шлях пізнання* – один з найкращих творів у жанрі біографічного роману.

Бертольт Брехт – видатний драматург, поет, режисер, прозаїк, засновник „епічного” театру (п'єси *Тригрошова опера, Матінка Кураж та її діти, Життя Галілея* та ін., збірка віршів *Домашній псалтир*).

Герман Гессе – шлях від романтика до філософа: розкриття природи людини та одвічний пошук сенсу життя (романи: *Петер Каменцінд, Кнульп, Деміан, Степовий вовк, Гра в бісер* та ін.). Лауреат Нобелівської премії у 1946р.

Вольфганг Борхерт – символ нової літератури Німеччини. Тема зрадженого покоління і загубленої молодості та зародження нових ідеалів у новелах Борхерта. Розгубленість солдат, що повернулись з війни (новели *Кульбаба, Кухонний годинник, Хліб* та ін., драма *Перед дверима*).

Еріх Марія Ремарк (Крамер) – письменник-гуманіст, який виступав проти фашизму та мілітаризму. Реалізм та глибокий песимізм у зображенні Німеччини між двома світовими війнами: тема зрадженого покоління й загубленої молодості (*На західному фронті без змін, Три товариші, Люби ближнього свого, Триумфальна арка, Час жити і час умирати, Чорний обеліск, Ніч у Лісабоні* та ін.).

Тема 10. Післявоєнна література та література сучасності.

Генріх Белль – автор романів (*Де ти був, Адаме?, І не сказав ні слова, Дім без господаря, Більярд о пів на десяту* та ін.), серйозних та веселих оповідань, коротких історій (*Поїзд приходив вчасно, Мовчання доктора Мурке* та ін.), в яких майстерно зображена тема війни та фашизму й тяжке життя людини в післявоєнні часи. Лауреат Нобелівської премії (1972).

Творчість Стефана Цвайга, Анни Зегерс, Макса Фріша, Фрідріха Дюрренматта, ГюнтераГраса, Йоганна Бобровські, Пауля Целана, Інгеборг Бахманн та ін. письменників Німеччини ХХ століття.

Німецька література після возз'єднання Німеччини. Ситуація в країні після возз'єднання. Стосунки між східними та західними німцями, їх відображення у літературних творах. Оповідання К.Вольф «Що лишається?». Нові форми роману – «роман Повороту» (Wenderoman) або «роман єдності» (Einheitsroman). Дискурс переборення наслідків минулого (Г.Грасс «Траєкторія краба», М.Мозебах «Вестенд», роман В.Кемповські «Ехолот». «Синдром штазі» та явище «сповідальної літератури» (Е.Льост «Ніколаікірхе», «Die Stasi war mein Eckermann», В.Гільбіг «Я», Г.Грасс «Широке поле», «У цибулинні». П.Зюскінд – представник постмодернізму.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Лекція 1: Літературна періодизація доби Середньовіччя. Раннє середньовіччя. Перші писемні пам'ятки: «Пісня про Гільдебранда», «Марзебурзькі заклинання», «Аброганс», «Хеліанд».

Лекція 2: Література доби Високого середньовіччя та Пізнього середньовіччя. Творчість мінезінгерів, придворний роман.

Практичне заняття 1-5.

Доба Середньовіччя, Ренесансу та Гуманізму.

План

1. Характеристика епохи Середньовіччя.
2. Твори епохи – епос, середньовічна лірика, лицарський роман.
3. Епоха Ренесансу та Гуманізму.
4. Автори та твори цієї епохи.
5. Порівняння середньовічних творів.
6. Опис змісту творів доби Ренесансу та Гуманізму.

Література

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – С.30-47.

Практичне заняття 6-9.

План

1. Характеристика Барокко. Ознаки цього стилю.
2. Мистецтво та музика Бароко.
3. Барокові роман, драма, лірика, сонети та епіграми.
4. Загальна характеристика доби Просвітництва.
5. Ключові поняття та представники епохи.
6. Визначення лейтмотивів та авторських задумів творів епох Бароко та Просвітництва.
7. Аналіз сонетів епохи Барокко

Література

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – С.48-67.

Практичне заняття 10-13

Течія «Буря та натиск». Німецька класична література.

План

1. Історичне підґрунтя епохи.
2. Тенденції та ознаки епохи Класицизму.
3. Ключові поняття та твори епохи.
4. Представники епохи – Шіллер, Гете та інші.
5. Літературний аналіз віршованих та прозових творів Й.Гете
6. Літературний аналіз віршованих та прозових творів Ф.Шіллера.

Література

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – С.68-92.

Практичне заняття 14-19

Доба Романтизму.

План

1. Тенденції, ознаки та історичне підґрунтя епохи Романтизму.
2. Автори, ключові поняття та етапи періодизації доби Романтизму.
3. Доба «Молода Німеччина» - ключові діячі епохи.
4. Аналіз творів доби Романтизму – творчі доробки К.Брентано, братів Грім, Г.Гейне.
5. Поезія втраченого покоління: літературно-стилістичний аналіз.

Література

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – С.93-118.

Змістовий модуль II

Лекція 3: Реалізм, натуралізм та експресіонізм. Ключові поняття та представники цих течій.

Лекція 4: Сучасна німецька література.

Практичне заняття 20-25.

Течії: реалізм, натуралізм та експресіонізм.

План

1. Основні тенденції та ознаки доби Реалізму.
2. Визначальні напрями натуралізму.
3. Історичне підґрунтя та тенденції розвитку експресіонізму.
4. Ключові поняття та представники цих течій.
5. Характеристика новел та віршованих творів епохи Реалізму.
6. Літературний наліз натуралістичних творів.
7. Віршовані твори доби Експресіонізму: аналіз основних ідей.

Література

1. Мізін. К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – С.119-134.

Практичне заняття 26-31.

Літературний розвиток 1918-1945 років.

План

1. Політичне підґрунтя, тенденції та ознаки цієї доби.
2. Основні поняття епохи.
3. Література Веймарської республіки.
4. Автори цієї доби – Томас Манн, Франц Кафка, Ханс Фаллада.
5. Література Третього Рейху.
6. Характеристика новел та віршованих творів епохи Веймарської республіки.
7. Літературний наліз творів.
8. Віршовані твори 1918-1945 років: аналіз основних ідей.

Практичне заняття 32-38 Сучасна німецька література.

План

1. Літературний розвиток Федеральної Республіки Німеччина.
2. Літературний розвиток у ЕКС-НДР.
3. Німецька література після падіння Берлінської стіни.
4. Ключові поняття та твори цієї епохи.
5. Характеристика новел та віршованих творів сучасності.
6. Літературний наліз творів.
7. Віршовані твори сучасних німецькомовних авторів.

Література

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – С.165-180.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	5 семестр		6 семестр	
		Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	19	19	19	19
Робота на практичному занятті	10	19	190	19	190
Виконання завдань для самостійної роботи	5	10	50	5	25
Виконання модульної роботи	25	3	75	3	75
Разом	-		336	-	311
Максимальна кількість балів		647			
Розрахунок коефіцієнта		10,78			

6.2. Завдання для самостійної роботи студента та критерії її оцінювання

Для самостійної роботи студентам рекомендується виконання творчих завдань, а саме:

- написання есе за тематикою, що вивчається;
- підготовка та презентація доповідей за проблематикою запропонованих тем;
- читання протягом року оригінальної художньої літератури;
- читання періодичних видань німецькою мовою;
- прослуховування радіопередач іншомовних радіостанцій; перегляд телевізійних програм та фільмів німецькою мовою;
- здійснення віртуальних екскурсій місцями видатних німецьких письменників, відвідування музеїв, виставок, експозицій та інших заходів, пов'язаних з вивченням німецької літератури.

Самостійна робота з курсу полягає також у підготовці до практичних занять, а саме – складання монологів-повідомлень німецькою мовою.

Написання есе/підготовка доповіді

Написання есе/підготовка доповіді сприяє вихованню активної особистості, яка вміє грамотно, зв'язно, логічно, дохідливо й чітко сформулювати свою думку щодо будь-якого питання. Такий вид роботи розвиває креативні уміння, спрямований на активізацію навчально-пізнавальної діяльності, розвитку творчого потенціалу особистостей та продуктивного, критичного їхнього мислення. Обсяг есе/доповіді складає 200-220 слів. Максимальна кількість балів за есе/доповідь – 10.

Структура есе /доповіді:

- Вступ – суть проблематики.
- Основна частина – виклад ключової проблеми та аналіз наявних у літературі та суспільному житті фактів.
- Висновок – узагальнення та висловлення власної думки.

Критерії оцінювання:

При підготовці (5 балів):

1. дотримання тематики та структури презентації/есе/доповіді;
2. змістовність презентації/есе/доповіді;

3. гарне оформлення презентації/есе/доповіді;
4. мовна правильність;
5. креативність викладу думок.
6. використання мовних засобів та комунікативних структур на рівні B2;
7. вміння комунікативно взаємодіяти з аудиторією.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

За планом передбачено виконання 6-ти (3 в кожному семестрі) модульних контрольних робіт відповідно до тематики змістового модуля.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестових завдань на володіння теоретичними знаннями (15 балів) і висловлювання до запропонованої теми або висловлення думки щодо змісту прочитаного тексту (10 балів) Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи -25.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни «Література Німеччини» у V семестрі за навчальним планом не передбачено.

Підсумковий контроль з дисципліни «Література Німеччини» здійснюється у VI семестрі у формі письмового іспиту.

Підсумковий бал є сумою поточного балу за два семестри (max 60) та екзаменаційного балу (max 40).

Екзаменаційний білет складається з трьох питань.

- I питання – висвітлення теоретичного питання (з модулів 1-3) – 10 балів;
- II питання – висвітлення теоретичного питання (з модулів 4-6) – 10 балів;
- III питання – виконання тесту – 20 балів.

Критерії оцінювання: відповідність змісту; володіння теоретичним матеріалом; логічність, повнота і ґрунтовність викладу; граматичні та комунікативні іншомовні компетенції; володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Stellen Sie die literarische Periodisierung von Mittelalter dar.
2. Nennen Sie die Kennzeichnungsmomente der Epoche von Mittelalter.
3. Stellen Sie die mittelalterlichen Werke – Epos, Lyrik und Ritterroman dar.
4. Renaissance und Humanismus – erklären Sie Tendenzen und Merkmale von diesen Epochen.

5. Was wissen Sie über Autoren von Renaissance und Humanismus und ihre Werke?
6. Erzählen Sie über Erasmus von Rotterdam: sein Leben und seine Werke.
7. Erzählen Sie über Ulrich von Hutten: Präsentieren Sie sein Lebensweg und seine Werke.
8. Stellen Sie die historischen Hintergründe und Merkmale von Barock dar.
9. Präsentieren Sie die barocke Malerei, Musik und Lyrik, den barocken Roman, das barocke Drama und das barocke Dichtungsverständnis.
10. Stellen Sie den historischen Hintergrund der Epoche der Aufklärung dar.
11. Bestimmen Sie die Kennzeichnungsmomente der Epoche der Aufklärung.
12. Präsentieren Sie Schlüsselbegriffe Epoche der Aufklärung.
13. Was wissen Sie über Lessings Kritik an Gottsched und Lessings Dramen?
14. Erzählen Sie über Nathan der Weise und seine Werke.
15. Erzählen Sie über die Fabeldichtung der Aufklärung. Präsentieren Sie Lessings Fabel als Instrumente der Aufklärung.
16. Stellen Sie den geistergeschichtlichen Hintergrund von Sturm und Drang. Erzählen Sie über Tendenzen und Merkmale von dieser Epoche.
17. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Aufklärung und stellen Sie bekannte Autoren der Epoche (Jacob Lenz, Friedrich Schiller) dar.
18. Erzählen Sie über den Roman des Sturms und Drangs: Goethes Werther. Erklären Sie die Kompositionsprinzipien im Werther.
19. Beschreiben Sie die Besonderheiten der Lyrik des Sturms und Drangs, besonders Goethes Lyrik.
20. Stellen Sie die Epoche der Klassik dar. Welche Tendenzen und Merkmale sind für diese Periode typisch?
21. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Klassik: Bildung statt Revolution, den menschlichen Idealzustand und das Charakterschöne.
22. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Klassik: die griechische Antike als Muster, kulturelle Leistungen zur Zeit der Klassik.
23. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Klassik: die klassische Lyrik, das klassische Drama (Iphigenie aus Taurus).
24. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Klassik: Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Klassik: Goethes Faust.
25. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Klassik: Goethes Wilhelm Meister.
26. Präsentieren Sie die allgemeine Charakteristik der Epoche der Romantik, ihre Tendenzen und Merkmale.
27. Erzählen Sie über Poetik und Stil, Inhalt und Struktur Novalis Werk „Heinrich von Ofterdingen“ oder „Lehrlinge zu Sais“.
28. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche der Romantik: die Poetisierung des Lebens, die Grundmotive der romantischen Dichtung, die Perioden der Romantik.

29. Was wissen Sie über Periode „ Biedermeier: Das junge Deutschland“? Erklären Sie historischen und geistergeschichtlichen Hintergrund der Epoche, ihre Tendenzen und Merkmale.
30. Was wissen Sie über Periode „ Vormärz: Das junge Deutschland“? Erklären Sie historischen und geistergeschichtlichen Hintergrund der Epoche, ihre Tendenzen und Merkmale.
31. Erklären Sie Schlüsselbegriffe der Epoche des jungen Deutschlands: parteiische und politische Literatur, die Politisierung der Lyrik.
32. Erzählen Sie über Georg Büchner und seinen Abkehr vom idealistischen Drama. Nennen Sie Unterschieden zwischen klassisches und soziales Drama.
33. Berichten Sie über Biedermeierliche Beschauligkeit.
34. Erzählen Sie über Heinrich Heine – einen Emigrant zwischen allen Stühlen.
35. Erklären Sie historischen und geistergeschichtlichen Hintergrund der Epoche des Realismus, ihre Tendenzen und Merkmale.
36. Erklären Sie historischen und geistergeschichtlichen Hintergrund der Epoche des Naturalismus, ihre Tendenzen und Merkmale.
37. Erklären Sie historischen und geistergeschichtlichen Hintergrund der Epoche des Expresionismus, ihre Tendenzen und Merkmale.
38. Stellen Sie Literatur als verklärtes Abbild der Realität. Bestimmen Sie formale Erzählungsprinzipien der Literatur des Realismus. Beschreiben Sie den resignativen Grundton des poetischen Realismus.
39. Berichten Sie über den Roman „ Effi Brist“ als Übermacht gesellschaftlicher Konventionen.
40. Bestimmen Sie Naturalismus als Gegenbewegung zum politischen Realismus. Stellen Sie das Programm der Naturalisten dar.
41. Was wissen Sie über den naturalistischen Sekundenstil und naturalistische Lyrik?
42. Berichten Sie über das Drama „ Weber“ von G. Hauptmann.
43. Stellen Sie die Weltuntergangstimmung des Impressionismus dar.
44. Berichten Sie über historischen und politischen Hintergrund der literarischen Entwicklung zwischen 1918 und 1945 und die geistig-kulturelle Situation in der Weimarer Republik.
45. Berichten Sie über Tendenzen und Merkmale der literarischen Entwicklung zwischen 1918 und 1945 und Literatur in der Weimarer Republik.
46. Was wissen Sie über literarische Reaktionen in der Weimarer Republik? Berichten Sie dazu über die Entwicklung neuer poetischen Konzepten in der Prosa, Drama und Lyrik.
47. Berichten Sie über den Übergang vom Kaiserreich zur Republik in den Romanen von Thomas und Heinrich Mann. Stellen Sie Stationen des Niedergangs in den Buddenbroocks.

48. Was wissen Sie über den Roman „Doktor Faustus“ von Thomas Mann.
49. Berichten Sie über Werken von Franz Kafka und seine Parabelhafte Darstellungen der Hilfslosigkeit des Menschen.
50. Berichten Sie über Lebensweg von Franz Kafka und sein Werk „Kleiner Mann - was nun?“
51. Was können Sie zur Situation der Literatur im Faschismus berichten? Erzählen Sie über Autoren, die den Freitod wählten.
52. Berichten Sie über Tendenzen und Merkmale und Phasen der literarischen Entwicklung der Gegenwartsliteratur.
53. Berichten Sie über die Phasen der literarischen Entwicklung in der Ex-DDR und stellen Sie die Werke dieser Epoche dar.
54. Präsentieren Sie die deutsche Literatur nach dem Mauerfall.
55. Berichten Sie über die unmittelbare Nachkriegsliteratur und Vergangenheitsbewältigung und Gegenwartskritik der Literatur (Günter Grass, Bernhard Schlink, Heinrich Böll u.a.).
56. Berichten Sie über Katastrophenbewusstsein und Fortschrittskritik in den Tragikomödien Friedrich Dürrenmatts.
57. Was wissen Sie über die Tendenzen der Lyrik in der Gegenwartsliteratur?

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Література Німеччини»

Разом на **V семестр**: 90 год.: лекції – 4 год., практичні заняття –38 год., модульний контроль - 6 год.,

самостійна робота – 42 год.

Разом на **VI семестр**: 90 год.: лекції – 4 год., практичні заняття –38 год., модульний контроль - 6 год., самостійна робота – 12 год., семестровий контроль – 30 год., підсумковий контроль – екзамен.

Семестр	5	6
Присутність на лекціях	$2 \times 1 = 2$	$2 \times 1 = 2$
Присутність на практичному занятті	$1 \times 19 = 19$	$1 \times 19 = 19$
Робота на практичних заняттях	$10 \times 19 = 190$	$10 \times 19 = 190$
Самостійна робота	$5 \times 10 = 50$	$5 \times 5 = 25$
Модульний контроль	$3 \times 25 = 75$	$3 \times 25 = 75$
Кількість балів за семестр	336	311
Загальна кількість балів	647	122
Коефіцієнт	10,78	
Підсумковий контроль	екзамен (max. 40 балів)	
Разом за навчальний рік	647 балів +екзамен	

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Мізін. К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006.– 336с.
2. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрямки розвитку, ідеї, постаті: Навчально-методичний посібник. – Львів: ПАІС, 2003.– С.340
- 3.Наливайко Д.Теорія літератури й компаративістика/К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. – 347 с.
4. Barbara Baumann, Birgitta Oberle. Deutsche Literatur in Epochen. Max Hueber Verlag, 2000, 184 S.

Додаткова

5. Brauneck M. u.a. Autorenlexikon deutschsprachiger Literatur des 20. Jahrhunderts. – Reinbeck bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag GmbH, 1995. – 928 S.
6. Grabert W., A.Mulot. Geschichte der deutschen Literatur. - Bayerischer Schulbuch-Verlag, 1973. – 494 S.
7. Hoffmann F.G., Rösch H. Grundlagen, Stile, Gestalten der deutschen Literatur. – Frankfurt am Main: Hirschgraben Verlag, 1986. - 424 S.
8. Rothmann K. Kleine Geschichte der deutschen Literatur, 2000. – 414 S.